

Valstybinio audito ataskaita

DĖL REZERVINIAME (STABILIZAVIMO)
FONDE ATLIKTO FINANSINIO
(TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2015 m. rugsėjo 28 d. Nr. FA-P-60-9-31-1

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu: www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>IŽANGA</u>	<u>3</u>
<u>AUDITO APIMTIS IR METODAI</u>	<u>4</u>
<u>PASTEBĖJIMAI DĖL FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO DUOMENŲ, LĖŠŲ SAĖMATOS VYKDYMO ATASKAITOS IR LĖŠŲ NAUDOJIMO TEISĖTUMO</u>	<u>6</u>
<u>1. Dėl finansinių ataskaitų rinkinio</u>	<u>6</u>
<u>2. Dėl fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio</u>	<u>6</u>
<u>3. Dėl lėšų naudojimo teisėtumo</u>	<u>6</u>
<u>4. Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo veiklos tęstinumo</u>	<u>6</u>

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti 2014 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomas nuomones; įvertinti fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Rezervinis (stabilizavimo) fondas, Lukiškių g. 2, 01512 Vilnius. Audituojamas laikotarpis – 2014 metai.

Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu¹, Rezervinis (stabilizavimo) fondas yra viešojo sektoriaus subjektas. Šio fondo lėšomis disponuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintą metinę fondo lėšų sąmatą². Fondo lėšos kaupiamos atskiroje sąskaitoje Lietuvos banke. Fondo apskaitą tvarko Finansų ministerija atskirai nuo savo, kaip asignavimų valdytojos, apskaitos³. Fondo finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁴ ir Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais⁵, o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal Finansų ministerijos įsakymu⁶ patvirtintas Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisykles. Rezervinio (stabilizavimo) fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų spalio 1 dienos teikiamas Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki spalio 10 dienos⁷.

Rezervinio (stabilizavimo) fondo tikslas – kaupti ir naudoti lėšas fondo nuostatuose⁸ nurodytiems tikslams: finansuoti pensijų sistemos reformą; sukaupti ir atkurti Lietuvos valstybės rezervo pinigines lėšas; fondo valdymo išlaidoms; vykdyti (grąžintinai) valstybės turtinius įsipareigojimus, susijusius su valstybės skola.

Laikinais laisvos fondo lėšos Finansų ministerijos nustatyta tvarka investuojamos į Vyriausybės, užsienio valstybių vyriausybių išleistus arba garantuotus skolos ir Lietuvos banko arba užsienio centrinių bankų bei tarptautinių finansinių organizacijų išleistus skolos vertybinius popierius. Šios lėšos gali būti laikomos kaip terminuotieji indėliai.

Audituojamu laikotarpiu Finansų ministerijai vadovavo ministras Rimantas Šadžius, fondo lėšų apskaitą tvarkė ir finansines ataskaitas rengė Biudžeto departamento Ūkio sektorių skyrius, vedėjas Antanas Makaveckas.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl finansinių ataskaitų rinkinio, fondo biudžeto vykdymo ataskaitos duomenų ir fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo bei jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškia valstybinio audito išvadoje.

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais), 2 str. 19 d. ir 22 d. 11 p.

² Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 (su pakeitimais ir papildymais) patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 4 ir 9 p.

³ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais), 4 str. 3 d.

⁴ Ten pat.

⁵ Ten pat, 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d.

⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

⁷ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais), 32 str. 6 ir 9 d.

⁸ Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 (su pakeitimais ir papildymais) patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o fondo lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir jais disponuojama teisėtai. Audito metu buvo atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas.

Dėl fondo 2014 metų finansinių ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2014 metų finansinių ataskaitų rinkinį, kurį sudarė:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Pinigų srautų ataskaita pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- 2014 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Rezervinio (stabilizavimo) fondo turto bei atitinkamai finansavimo sumų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta finansinės būklės ataskaitoje, 2014 metų pradžioje buvo iš viso 204 316,1 tūkst. Lt, pabaigoje – 215 585,5 tūkst. Lt.

Dėl fondo 2014 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2014 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, kurį sudarė:

- Lėšų sąmatos vykdymo 2014 m. gruodžio 31 d. ataskaita;
- Lėšų sąmatų vykdymo ataskaitos 2014 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas.

Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2014 metų 11 325,7 tūkst. Lt įplaukos – tai iš Privatizavimo fondo gautos 11 247,8 tūkst. Lt lėšos ir iš fondo lėšų investavimo uždirbtos palūkanos – 77,9 tūkst. Lt.

1 lentelė. Rezervinio (stabilizavimo) fondo įplaukų palyginimas su 2013 m. (tūkst. Lt)

	Planas	Faktas	Įvykdymo proc.
2013 metai	14 000,0	8 103,1	57,9
2014 metai	11 340,0	11 325,7	99,9

Šaltinis – Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2013 ir 2014 m. finansinės ataskaitos

Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2014 metų išlaidas sudarė už fondo lėšų laikymą Lietuvos bankui sumokėtos 141,8 tūkst. Lt neigiamos palūkanos. Kitiems tikslams lėšos nebuvo skirtos ir naudojamos. Fondo 2013 metų išlaidos – 469 500,0 tūkst. Lt buvo skirta pensijų sistemos reformai finansuoti.

Faktinis lėšų likutis 2014 m. sausio 1 d. – 204 315,5 tūkst. Lt. Lėšų likutis 2014 m. pabaigoje – 215 499,4 tūkst. Lt.

Dėl fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Vertinome 2014 metų Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jomis teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams: patikrinome fondo lėšų

naudojimą pagal fondo nuostatus ir 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu⁹ patvirtintą sąmatą.

⁹ Lietuvos Respublikos 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2013-12-12 Nr. XII-659 (patikslintas 2014-07-10 įstatymu Nr. XII-994).

PASTEBĖJIMAI DĖL FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO DUOMENŲ, LĖŠŲ SĄMATOS VYKDYMO ATASKAITOS IR LĖŠŲ NAUDOJIMO TEISĖTUMO

1. DĖL FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Rezervinio (stabilizavimo) fondo, kaip viešojo sektoriaus subjekto¹⁰, buhalterinė apskaita pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus pradėta tvarkyti nuo 2010 metų.

Atlikę audito procedūras, Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2014 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų iškraipymų nenustatėme.

2. DĖL FONDO BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO

Pagal Seimo patvirtintą 2014 metų Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų sąmatą valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola (gražintinai), buvo suplanuota panaudoti 200 000 tūkst. Lt fondo lėšų. Tačiau šiam tikslui lėšos 2014 metais nebuvo naudojamos.

Kitiems tikslams (finansuoti pensijų sistemos reformą ar sukaupti ir atkurti Lietuvos valstybės rezervo pinigines lėšas) fondo lėšos 2014 metais nebuvo suplanuotos ir naudojamos. Šio fondo 2014 metų išlaidas sudarė tik už fondo lėšų laikymą Lietuvos banke sumokėtos 141,8 tūkst. Lt neigiamos palūkanos.

2014 metais fondas atliko nedidelį kiekį ūkinių operacijų. Audito metu patikrinę visas ūkines operacijas, Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2014 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kurį sudaro lėšų sąmata ir aiškinamasis raštas, sudarymo neatitikimų nenustatėme.

3. DĖL LĖŠŲ NAUDOJIMO TEISĖTUMO

2014 metais fondo lėšos buvo naudojamos tik mokėti neigiamas palūkanas už lėšų laikymą Lietuvos banke. Atlikę audito procedūras, Rezervinio (stabilizavimo) fondo valstybės lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jomis teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pažeidimų nenustatėme.

4. DĖL REZERVINIO (STABILIZAVIMO) FONDO VEIKLOS TĖSTINUMO

Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų šaltinis iki 2014 m. spalio 1 dienos buvo ne mažiau kaip 2/3 iš Privatizavimo fondo gautų privatizavimo lėšų iš nekilnojamojo turto ir akcijų privatizavimo.

¹⁰ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 19 d., 2 str. 22 d. 11 p., 4 str. 3 d.

Nuo 2014 m. spalio 1 dienos pakeitus Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymą (Valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymas)¹¹, privatizavimo lėšomis laikomos lėšos gautos tik už parduotas valstybei nuosavybės teise priklausančias akcijas. Dėl šios priežasties, pradedant 2015 metais, Rezervinio stabilizavimo fondo įplaukos planuojamos¹² gerokai mažesnės nei ankstesniais metais (2013 m. planuota 14 000 tūkst. Lt; 2014 m. – 11 340,0 tūkst. Lt; 2015 m. planuojamos įplaukos sudaro 686 575,0 eurų, arba 2 370,6 tūkst. Lt). Be to, pagal Finansų ministerijos pateiktą informaciją, įkūrus centralizuotai valdomo turto valdytoją, šiuo metu rengiamas teisės aktų paketas dėl Privatizavimo fondo likvidavimo.

Pažymėtina, kad Vyriausybė dar 2011 metų gegužės mėnesį nutarimu patvirtintoje Valstybės išdo atsargų sunkmečiui įstatymo koncepcijoje¹³ konstatavo, kad Rezervinio (stabilizavimo) fondo neišsamus teisinis reglamentavimas yra netinkamas Vyriausybės programoje iškeltiems tikslams¹⁴ įgyvendinti, ir Vyriausybės nutarimu¹⁵ priėmė sprendimą šį fondą 2014 m. sausio 1 d. likviduoti. Tačiau Vyriausybei šį nutarimą panaikinus¹⁶, Rezervinio (stabilizavimo) fondo veikla vykdoma toliau.

Vadovaujantis 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu¹⁷ patvirtinta Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų sąmata, 2015 metais, kaip ir ankstesniais, fondo lėšas nenumatoma naudoti finansuojant pensijų sistemos reformą ar kaupiant ir atkuriant Lietuvos valstybės rezervo pinigines lėšas, jos bus naudojamos tik valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola, vykdyti (grąžintinai) iki 2016 m. gruodžio 31 dienos.

Kadangi gerokai sumažėjo Rezervinio (stabilizavimo) fondo įplaukos ir jo lėšos nenaudojamos šio fondo nuostatuose nurodytiems pagrindiniams tikslams, o Privatizavimo fondą numatoma likviduoti, todėl Finansų ministerija, siekdama sparčiau kaupti būtinus rezervus ekonominiam sunkmečiui, 2015 m. rugsėjo 22 d. Vyriausybei pateikė¹⁸ nutarimo dėl šio fondo pertvarkymo projektą.

Valstybės kontrolierius

Arūnas Dulkys

Auditas atliktas, vykdant 2014-07-25 pavedimą Nr. P-60-9.

Valstybinio audito išvadą ir ataskaitą parengė 6-ojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja Danguolė Krištopavičienė, vyriausioji valstybinė auditorė Marijona Brazionienė, patarėjas Gintaras Pakalniškis.

¹¹ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo Nr. VIII-480 pakeitimo įstatymas, 2014-03-20 Nr. XII-792.

¹² Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2014-12-11 Nr. XII-1408.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-05-25 nutarimas Nr. 639 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės išdo atsargų sunkmečiui įstatymo koncepcijos patvirtinimo“.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-02-25 nutarimas Nr. 189 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-10-03 nutarimas Nr. 1203 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 21 d. nutarimo Nr. 1567 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo steigimo“ pripažinimo netekusiu galios“.

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-10-02 nutarimas Nr. 900 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. spalio 3 d. nutarimo Nr. 1203 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 21 d. nutarimo Nr. 1567 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo steigimo“ pripažinimo netekusiu galios“ pripažinimo netekusiu galios“.

¹⁷ Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2014 m. gruodžio 11 d. Nr. XII-1408.

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo 2015-09-22 projektas Nr. 14-12185(4).